

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA

141 89 Huddinge

KÄRLEKENS SPEL OCH REGLER

B-uppsats för fortsättningskurs i Etnologi

Vårterminen 2006

Sonja Rosina Ayeb-Karlsson

Handledare: Agneta Lilja

Copyright

Denna uppsats är författarens egendom och får ej begagnas för publicering utan författarens eller dennes rättsinnehavares tillstånd.

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA
141 89 Huddinge
Etnologi

Omslagsbild: Betty Boop kiss 2, bilden är hämtad ifrån http://www.deekitty.com/boop/BB_kiss2.jpg

ABSTRACT

Syftet med min studie har varit att undersöka kärlekens spelregler och värderingar utifrån Judith Butlers tankar kring imiterandet av kön. Jag har valt att studera den kvinnliga och manliga diskursens verkan under kärleksspelets tidigaste fas. Materialet består utav fem skilda intervjuer utförda på två kvinnor och tre män, samtliga mellan 20 och 26 år gamla. I analysen har två tydligt uppdelade könsroller kunnat uttydas och en patriarkal makthierarki har uppenbarats. Jag började mitt arbete med större förhoppningar än vad resultatet kom att påvisa angående eventuella förändringar i genussystemet. Kärleksspelets strikta imiterande efter de kvinnliga och manliga könsrollerna kan dock fungera som ett stabiliserande utav dessa i en allt hastigare samhällsprocess.

Nyckelord: kärleksspel, könsroll, genussystem, imitation, diskurs

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Bakgrund	
Syfte och problemformulering	1
Termer och begrepp	
Teoretisk utgångspunkt	2
Empiri och arbetsmetod	
Källkritisk diskussion	4

ANALYS AV KÄRLEKSSPELET

INTRODUKTION

KÖNENS STRIKTA ISÄRHÅLLNING	6
Hon är känsla	7
Han är förnuft	8

KÄRLEKSSPELET

Målet med spelet	11
------------------	----

SPELETS PRAXIS

Hon och flörtande	15
Han och flörtande	17
Tabun och gränsöverskridning	18

FÖRÄNDRINGAR I KÄRLEKSSPELET

Försvarsstrategier och ambivalenta sexualförväntningar	21
--	----

AVSLUTANDE KOMMENTARER

25

KÄLLOR OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Otryckta källor	26
Tryckta källor	28

NOTER

30

BILAGA I

31

INLEDNING

Bakgrund

Begreppet kärlek väcker en mängd associationer hos människor och de flesta positivt betingade. Kärleken har en ständigt närvarande och betydande roll i våra liv. Många menar till och med att betydelsen är så högt införlivad att det är meningen med livet. Det är ur detta påstående som jag kommer att vidareutveckla begreppet, för att se till de regler och ordningar som upprättas i samband med kärleksspelet mellan en man och en kvinna. Tanken grundas i min fascination över det nya singelfenomenets status där dejting ses som ett naturligt skede i livet. Samhällsnormen har kommit att acceptera ett öppnare partnerbyte där att man provar på ett större antal partner innan man väljer att stadga sig. Media pumpar ständigt ut råd kring kärlekens spelregler och har både en och två förklaringar till varför somliga lyckas med sitt kärleksliv och andra inte. Det är här min uppsats tar fart i samhällsnormens ständiga balansgång kring vad som är acceptabelt och inte för de skilda könsrollerna.

Syfte och problemformulering

Mitt syfte med uppsatsen är att studera vilka regler, tankar och värderingar som existerar i kärleksrelationens tidigaste spel mellan en man och en kvinna. Jag kommer att utgå ifrån Judith Butlers tankar kring imiterandet av kön efter de manliga och kvinnliga diskurserna.

Jag vill undersöka vilka regler, tankar och värderingar som finns i relationsspelets tidigaste fas mellan en kvinna och en man. Härmed kommer jag att utreda vilka målsättningar som finns och ifall de skiljer sig åt mellan diskurserna. Genom denna studie kommer jag att analysera vilka kriterier som söks i partnern utifrån de båda könen skilda uppdelning. Slutligen kommer jag även att försöka reda ut själva spelet så konkret som möjligt. I denna analys vill jag undersöka vilka normer det är som styr vårt handlande i kärlekens inledningsfas. Hur går det till när man flörtar, dejtar och hur får det absolut inte gå till så kallade tabun som överskrider spelets regler. Jag vill även studera om det finns skilda regler och begränsningar

beroende på vilket kön man kategoriseras till. Om detta är fallet så varför? Grundar de sig i egenskaper som innefattas i de rådande genuskonstruktionen?

Termer och begrepp

Genus är ett begrepp som ursprungligen är hämtat ifrån engelskans *gender*. Detta har fått komma att representera det sociala könet då man väljer att skilja detta ifrån det biologiska. Det sociala könet är någonting som man socialiseras in i under sin livstid en såkallad könsroll medan det biologiska kort och gott blir det medfödda. Enligt Judith Butler existerar inte denna uppdelning utan allt är genus då könet är en konstruktion, en föreställning eller en diskurs. Därför kommer jag i min uppsats använda mig utav begreppet *kön* i detta genusrelaterade perspektiv utan någon essensialistisk tankegrund.

Diskurser kan liknas vid ett antal såpbubblor där människorna i dessa har en gemensam föreställning kring verklighetens sammansättning. Detta är ett begrepp vars resonemang mestadels har utvecklats utav Michael Foucault. Han menar att diskurserna har kommit att skapas i och med människans sökande efter sanningen och världen såsom den verkligen är. Genom denna kunskapsökning har hon kommit att strukturera upp världen efter binära oppositioner. Ingenting existerar så länge det inte ställs i relation till det andra. Exempelvis mannen skulle inte finnas om han inte kunde ställas i relation till kvinnan eftersom detta då varit oväsentligt. Då människan omöjligt kan slå sig fri ifrån sina kulturella och historiska erfarenheter är hon fast i diskursen och kan aldrig nå sitt mål med sökandet.¹ Ur denna utgångspunkt kommer jag att använda mig utav diskursbegreppet. Med andra ord som en mänsklig föreställningsvärld där verkligheten har strukturerats upp efter varandras motsatser.

Teoretisk utgångspunkt

”Man föds inte till kvinna man blir det” är Simone de Beauvoirs fras som ligger till grund för samma konstruktivistiska tankegång som Judith Butlers teori. Eftersom genus är en process det vill säga någonting man blir men aldrig kan bli, är detta ett ständigt uppreparande utav

handlingar.² Butler utgår ifrån ett extremkonstruktivistiskt förhållningssätt där både genus och kön är en konstruktion. Kön är liksom etnicitet, klass och sexualitet diskursiva vilket innebär att människan utgår ifrån föreställningen kring könets binära uppdelning och vad som är kvinnligt och manligt. Genom tron på könets naturliga existens och uppdelning utifrån en heteronormativ tankestruktur döljs konstruktionen och dess föreställningsvärld. Det är reproduktionen av de performativa handlingarna knutna till de kvinnliga och manliga diskurserna som är som är konstruktionens överlevnadsstrategi. Härav har mycket kritik riktats mot teorin då man tänker sig att rollspelet är medvetet eller sker av fri vilja vilket inte är fallet. Människan är fast i diskurserna, då dessa är hennes livsuppfattning eller verklighet. Detta innebär inte att diskurserna inte är förändringsbara utan endast att människan inte kan bryta sig ur dem. Diskurserna i sig förändras ständigt med samhällets utveckling vilket är förklaringen till den stora avvikelserna av manligt och kvinnligt i olika tidsepoker.

Butler menar att de subversiva kroppsakterna har en nödvändig betydelse. Människans identitet kan nämligen liknas vid skilda masker som hon väljer att handla eller imitera utefter. Bakom denna mask finns ingenting utan enbart ett tomrum vilket innebär att maskerna är människans identitet. Identiteten blir härmed någonting man härmar sig till eller imiterar vilket inte på något sätt är en paradox utan en verklighet. Imitationen innebär alltså inte ett härmande utav något original utan ett härmande utav föreställningen om ett original. I denna mening blir de performativa handlingarna, imitationen eller rollspelet det som ger människorna en mening i livet. Utan dessa skulle hon inte ha någon identitet eller någon strukturerad ordning att leva utefter, vilket skulle innebära en enorm ångest och vilsenhet. Imitationen förskjuter ständigt originalets betydelse och ger människan en illusion om en inre grundad könsidentitet vilket döljer själva genuskonstruktionen. Genus är således en konstruktion som ständigt skyler sitt ursprung men detta är inte en tillräcklig överlevnadsstrategi utan flera former krävs. Sådana är kollektiva förebilder och bestraffningar utav dem som imiterar fel eller ifrågasätter könets naturliga existens. Då könets imaginärt materiella form grundas i ständiga upprepningar utav könsrollerna blir detta en nödvändighet för konstruktionens överlevnad. Genus är med andra ord inte någon varaktig identitet utan en ständig process som stabiliseras med reproduktionen utav dessa akter.³

Många finner stora svårigheter i att betrakta könet som en diskurs eller som någonting ickemateriellt då denna tankegång tillhör den norm som vi lever i. Butler svarar dessa med att inte fastna i könet utan att se handlingarna utefter diskurserna som det väsentliga. Då det är

konstruktionens överlevnadsstrategi att se kön som något essentiellt och evigt för att bevara den heteronormativa manliga överordningen blir detta en självklarhet. Butler menar på så sätt att könen skapades genom diskursernas uppkomst. Genus kan därför aldrig vara sant, falskt, verkligt eller ursprungligt om vi inte är bärare av dessa föreställningar.⁴

Empiri och arbetsmetod

Min empiri grundas främst på de intervjuer jag genomfört rörande uppsatsämnet. Dessa har genomförts individuellt med informanterna i en avslappnad miljö antingen hemma hos mig eller vid några tillfällen i deras hem. Samtliga intervjuer har gjorts utan någon tidspress eller några andra störande påtryckningar. Därför har de flesta ägt rum under kvällstid då arbete och skola inte har varit ett stressmoment. Jag började mitt intervjuarbete rent praktiskt genom att utföra en provintervju på en granne till mig. Härmed såg jag vilka frågor som behövde formuleras om och vilka frågor som var bäst att vidareutveckla, då de ledde mig in på mitt aktuella ämne. Dessutom upptäckte jag att samtliga frågor, trots att de var öppna och beskrivande, var direktfrågor. Därför valde jag att lägga till ytterligare en del frågor vilka baserades enbart på en händelse då min uppsats behandlar performativitet. Min tanke med detta var att informanterna i slutet av intervjun efter att ha besvarat ett antal allmänomfattande frågor skulle få berätta om en förälskelse i sitt liv. Jag koncentrerade dessa frågor till ett tidigt stadium av relationen då mycket spel och regler förekommer samt då min frågeställning baseras på denna period. Mina informanter består utav fem olika individer, två kvinnor och tre män, alla mellan 20 och 26 år gamla. Samtliga är boende i Stockholm och de är alla heterosexuellt lagda. Jag har blandat personer som för närvarande är singlar med personer som ingår i ett rådande förhållande.

Källkritisk diskussion

Jag känner samtliga informanter i alla fall på en något yttlig nivå. Detta faktum har jag vägt fram och tillbaka och konstaterat att det både är positivt och negativt. Den positiva delen innebär en större öppenhet och trygghet inför mig då de känner mig personligen. Denna tillit

tror jag kan ge en djupare inblick i erfarenheter och händelser i livet som de annars kanske skulle valt att undanhålla. Men man kan även vända på situationen vilket resulterar i att den personliga kontakten snarare får en negativ innebörd. Då informanterna känner mig kan de välja att agera efter den roll och de förväntningar som de kan tänkas tro att jag har på dem. Detta skulle kunna resultera i att materialet blir något vinklat. Frågan är vilket utav dessa tänkbara omständigheter som överväger det andra. Självt anser jag att ingen utav mina informanter har en så intim relation till mig personligen så att detta skulle kunna forma materialets realitet. En utav informanterna är exempelvis en granne som jag aldrig har haft någon närmare kontakt med.

Två utav dem bär på andra etniska ursprung och är födda i andra länder än Sverige dock invandrade de båda hit i tidig ålder. Jag känner ingen oro för att detta på något sätt skulle kunna färga mitt material då jag valt att bortse ifrån det etniska perspektivet och fokuserar min studie enbart på genus.

ANALYS AV KÄRLEKSSPELET

INTRODUKTION

Vi lever i en tid där samhällets utveckling knyts hand i hand med köns jämställdhet och feminism. Det talas om hur Sverige sedan länge har rört sig bortom konservativa könsroller eller könslig uppdelning kring platser och agerande i våra liv. Kvinnor raggas minst lika grovt på krogen som männen och det är inget konstigt med en man som vill gifta sig och sedan stanna hemma med barnen. Min analys kring kärleksspelet avslöjar dock en annan verklighet. Här framkommer en strängare könsuppdelning där imiterandet utefter kön genomförs med mycket strikta regler och gränser. Kanske är det här i kärlekens spel som könsrollerna slutligen har funnit en plats i våra liv.

KÖNENS STRIKTA ISÄRHÅLLNING

Om man väljer att se en uppdelning ur ett genusperspektiv så förknippas kvinnan ofta med känsla och mannen med förnuft. Förnuftet anses ha ett högre uppskattat värde då det hänger samman med vetenskapen och hjärnans dominans istället för hjärtats som knyts till känslan. Härmed leder dikotomin av de könsbetingade föreställningarna både till ett strukturerande av könsrollerna såsom av maktordningen. De bägge köns strikta uppdelning efter hur de bör handskas och uttrycka sina känslor blir därför en utav grunderna till den manliga överordningen.⁵ Detta är en tankegång som tydligt avslöjar diskursernas rådande struktur och reproduktion med imitationen av det kvinnliga och manliga könet.

Hon är känsla

När jag diskuterar med mina informanter om vad som eftersöks i drömpartnern förtydligas strukturerandet efter de binära oppositionerna. Hon ska vara känsla medan han är förnuft. De manliga informanterna kastar ur sig känslgrundade egenskaper såsom snäll, givmild, människoälskare, älskvärd på alla plan och genomgod. Följande exempel sammanfattar mycket grundligt den generella drömkvinnan:

Hon ska tycka om barn, tycka om människor. Överhuvudtaget vara social, oförutsägbar och givmild.
Said

Intressant i detta citat är inte bara hur bilden av den känslsamma kvinna målas upp utan hur detta ständigt förankras i biologiska grunder. Enligt Butler är denna återkoppling till den biologiska omständigheten genuskonstruktionens osynlighetsmantel. Genom att ständigt reproducera denna tankegång om att kvinnor är mer känslsamma än män av naturen då de föder barn osynliggörs diskursernas konstruktion. Denna imitation av könen, inte bara performativt, utan dagligen i våra tankegångar gör att vi inte behöver ifrågasätta varför könen skiljer sig åt. Ovanstående citat är ett utmärkt exempel på detta. Han börjar med egenskapen att hon ska tycka om barn och knyter sedan samman de resterande känslomässiga kvaliteterna utan att behöva fråga sig själv varför han vill att hon ska vara på detta sätt.

Vidare i intervjun ber jag Said att beskriva närmare vad som är kvinnligt och inte, vilket tydliggör resonemanget ytterligare:

/.../Prata som en kvinna bete sig som en kvinna med lite ödmjukare röst och oftast snäll, kvinnor är ju snällare än män. Det kanske ligger i deras natur jag vet inte. Men de är mycket godare och snällare har större hjärta, tänker oftast på omgivningen och på andra än sig själva. Män tänker oftast först på sig själva och sedan på andra. Det kanske beror på att kvinnor föder barn någon skum känsla däremellan.
Said

Studerar man ovanstående citat blir det lättare att förstå Butlers tankegång. Genom vår tro på det naturliga könet och dess naturligt fastställda egenskaper döljer vi genuskonstruktionen. Fascinerande med citatet är att om man läser mellan raderna så talar Said inte om hur en

kvinnan är utan hur hon *bör vara* för att bete sig som en kvinna. För att återigen knyta samman till reproduktionen av de kvinnliga och manliga diskurserna så blir resonemanget följande. Ifall det fanns ett naturligt kön som hade vissa biologiska egenskaper knutna till det så skulle det inte finnas några omanliga eller okvinnliga egenskaper att tala om. Eftersom egenskaperna skulle ligga grundade inom oss som en medfödd essens så skulle det bli omöjligt att handla fel eller som kvinna bete sig manligt. Men om man istället utgår ifrån Butlers extremkonstruktivistiska genusteori så blir tankegången istället följande. Eftersom kön är en mänsklig konstruktion som döljer detta i tron på det naturliga könet så måste vi ständigt övertygas om dess existens. Om människan överger denna tro synliggörs konstruktionen och reproduktionen av dessa föreställningar skulle upphöra. Därmed skulle egenskaperna bli flytande och förlora sin materiella form. Människorna skulle förlora könet, sin främsta mask att spela utefter och känna sig allmänt vilsna. Därför fortgår reproduktionen av föreställningarna och endast mikroskopiskt små delar i konstruktionen uppenbaras för oss. Dock är vår tro på det naturliga könet, våra tidigare förebilder och de kollektiva bestraffningar som drabbar dem som repeterar fel tillräckligt starka för att övertyga oss om vår föreställda verklighet. Said avslutar faktiskt sin tankegång med just ett sådant mikroskopiskt avslöjande:

Men en kvinna *ska* vara ödmjuk, vara snäll och prata som en kvinna. En kvinna pratar ju inte som en man. Det som är kvinnligt med kvinnor är ju deras röst deras sätt att prata. Ödmjukare, mjukare och lenare så *ska* en kvinna *försöka* vara.
Said⁶

Han är förnuft

Mina kvinnliga informanter talar om hur drömprinsen ska avspegla den starka och stabila manliga normen. Själsäkerhet, logik och tanke bakom handlingarna är någonting som beskrivs som mycket attraktivt. Han ska veta vad han vill och vad han pratar om annars förlorar han med ens sin status. En utav mina informanter gjorde följande kommentar då jag frågade henne vad som är attraktivt:

Det är väl till att börja med hur stilen är. Hur han är, hur han rör sig, hur han pratar ja vilken nivå hans hjärna ligger på. Man märker ju stor skillnad. /---/ Man har ju sett såhär jättesnygga killar ja ute eller någonting sånt, också när man börjar prata, så fort

som de börjar öppna munnen, då vänder man sig om och går för att det är ”no brain” bakom det hela. /---/ Han ska kunna veta vad han pratar om och han ska kunna prata om världen fast att man själv inte är så jätteallmänbildad. /.../ Jag tycker om att ha en kille som är smart. Det gör mig ingenting om han är tio gånger smartare än mig bara han är smart.

Satu

Detta bekräftar uppdelningen där männens status snarare grundas i subjektiva kvalitéer än objektiva. Satu förstärker detta påstående kring hjärnans dominans då hon berättar för mig om vad hon föll för hos sin partner:

I början var det såhär nej han är ingenting för mig. Han var jättesnygg och såhär ja han hade sin egen stil, han var såhär självsäker. Så jag bara nej ingenting för mig, han var bara fin att titta på men sen så visade det sig att han hade lite ”brain” eller rätt mycket ”brain” bakom det utseendet så...

Satu⁷

Männens tankar och val av handlingar när det kommer till känslor i min undersökning stärker ovanstående resonemang. För att förtydliga könsrollernas konstruktion knyter jag an framförallt till en utav mina informanter. Hans tankar kring sin känslöhantering går inte att finna bland de kvinnliga informanterna. Om kön var något biologiskt fastställt hos människan skulle beteende aldrig behöva läras eller socialiseras in. Man skulle bete sig rätt ifrån början och aldrig kunna handla fel då könet skulle vara någonting naturligt:

Jag hade inte lärt mig att *handskas* med mina känslor på den tiden. Jag hade så mycket känslor som var så nya för mig så jag visste inte hur jag skulle *hantera* dem. Jag tror inte att jag kunde *hantera* mina känslor förrän ett par relationer efteråt när man blivit lite mer polare med sina känslor.

Samuel⁸

Samtliga utav mina manliga informanter menar att man måste kontrollera sina känslor och att man aldrig bör visa dem fullt ut när det kommer till en kärleksrelation. Wisam klargör till och med för mig att detta har en positiv inverkan på förhållandet då partnern inte tröttnar lika lätt. Han menar att man måste lägga band på sina känslor och välja att ge henne dessa successivt med tiden så att hon trivs.⁹ Said tar tankegången ännu ett steg längre och menar att om kvinnan inte trivs så kan hon komma att hitta på dumheter såsom otrohet exempelvis.¹⁰

Enligt Butlers teori blir resonemanget följande. Vi blir vårt kön genom de beteende-, rörelse- och språkmönster som förväntas utav oss då vår könsliga identitet skapas performativt. Genom att följa dessa kulturella koder menar Butler att man istället för att se handlingarna som ett resultat utav vår könsidentitet ska se vår könsidentitet som ett resultat utav våra handlingar.¹¹ Om man spelar rollen som man blir följande teser ett naturligt resultat utav dessa. Då mannens diskurs grundas i förnuftet alltså känslornas motsats är det självklart att han för att imitera det manliga könet måste lära sig att kontrollera dem. Eftersom handlingarna avgör könsidentiteten blir även rädslan på kvinnans vantrivsel logisk. Då mannen väljer att visa känslor eller agera på marker som tillhör kvinnans diskurs förlorar han något i sin manliga attraktionskraft. Han är inte längre kvinnans binära motsats utan börjar närma sig hennes könsroll och egenskaper. Härmed blir påståendet att kvinnan på något sätt skulle komma att tröttna eller attraheras mindre utav honom en rådande faktum. Denna tankestruktur fungerar som upprätthållare av genuskonstruktionen och den manliga överordningen. Han är väl medveten om vilka konsekvenser det finns att vänta ifall han skulle försöka bryta reproduktionen utav den manliga diskursen. För att behålla sin överordning och inte förlora sin könsidentitet väljer han att fortsätta sitt imiterande. Genuskonstruktionen är skapad med en mängd upprätthållare av dess system bestraffningar emot dem som försöker bryta reproduktionen är en utav dessa.

Dikotomin innebär att man söker ett förklaringsmönster i det vi försöker förstå utefter polariseringens princip. Människans dragningskraft till detta förklaringsmönster resulterar i att vi förtydligar, förenklar och gör saker och ting begripliga för oss samtidigt som vi generaliserar och skapar en verklighet såsom vi vill betrakta den.¹² Detta strukturerande efter mannen och kvinnan som varandras binära oppositioner är någonting som följer oss i vårt sökande efter en framtida livspartner. Hur könsrollerna fastställs i kärlekens spel är någonting som kommer att beröras närmare i följande kapitel.

KÄRLEKSSPELET

Kärleken kan beskrivas som en konst där människor snarare kämpar för att bli älskade än att älska skriver Erich Fromm i Kärlekens konst. Härmed blir målet att äga kärlekens gåva och med detta kommer problemet hur man ska göra för att bli en älskvärd person. De kvalitéer som söks i drömpartnern styrs utav diskursernas föreställning kring vad som tillhör det manliga och kvinnliga könet. Då det handlar om att bli en älskvärd person väljer de olika könen att öka sin kärleksstatus på skilda sätt. Män väljer ofta efter dikotomins uppdelning att arbeta med det subjektiva såsom att öka sin sociala status genom att bli mäktiga och rika. Kvinnor däremot utgår ifrån en objektiv statusökning här handlar det om att göra sig så betagande som möjligt genom utseende och mode.¹³

I vårt nutida samhälle är heterosexuella parförhållanden strukturerade efter en manlig överordning och en kvinnlig underordning. Denna hierarki grundas bland annat i att mannen och kvinnan får sina könsidentiteter bekräftade i denna kärleksrelation. Kvinnorna erbjuder mannen sin kärlek i utbyte emot en social bekräftelse och mannen använder sedan kärleken för att bibehålla sin position i offentligheten. Makthierarkin osynliggörs i kärlekens namn och kvinnan uppfattar inte relationen som ett nederlag då hon ser på förhållandet ur en underordnad position. Härmed blir det är svårt att skilja makt- och könsprocesser ifrån det vi kallar kärlek då dessa går in i varandra och skapar ett evigt cirkelmönster.¹⁴

Målet med spelet

Trygghet kan sammanfattningsvis beskrivas som de bägge könen mål eller förväntade resultat utav spelets praxis. Han känner sig som en man och reproducerar den egna överordningen då han får ta hand om henne och ge henne trygghet. Härmed bekräftas både hans manliga roll som beskyddaren och hennes kvinnliga roll som liten eller den som behöver bli omhändertagen. Detta fastställs i den biologiska föreställningen kring hans fysiska överlägsenhet vilket är en markering på en oföränderlig makthierarki.¹⁵

Under intervjuerna med mina kvinnliga informanter framkom tankegångar rörande väntan på drömprinsens räddningsaktion och tron på en mera romantisk ödesbestämd kärlek. Att han är den som ska få dem att känna trygghet är någonting som beskrivs som en utav de viktigaste egenskaperna som söks i en framtida partner. Satu ifrågasätter till och med drömprinsens verkliga existens med en viss rädsla i rösten. Hon hoppas verkligen att han finns där ute säger hon på ett sätt som övertygar mig att hon omöjligen kan finna tryggheten utan hans närvaro. Hon kommer att träffa honom och han kommer att ge henne den trygghet som hon behöver i livet.¹⁶

För mig som känner mina informanter kom hennes uttalande först att förvåna mig så mycket att jag faktiskt kom av mig i mina frågor. Personen i fråga är annars mycket bestämd över sina åsikter kring kvinnlig självständighet och aktar sig noga för att inte återge någon könsbestämd makthierarki. Men liknande exempel kom att genomsyra bägge mina kvinnliga informanter då vi diskuterar det verkliga livet. Det finns alltså en väsentlig skillnad mellan teori och praktik då det kommer till könsroller och dess reproduktion. Butler menar att vi genom att agera kvinnligt inte uttrycker en kvinnlighet som redan finns utan att kvinnligheten skapas i agerandet. Men för att handla kvinnligt måste vi också anamma en viss kulturell och historisk förförståelse kring vad som är kvinnligt.¹⁷ Enligt teorin blir resonemanget självklart men för mig som socialt aktiv individ blir det mera förvånansvärt. Att räddas utav drömprinsen till giftermålets fagra land är en tes som ständigt funnits närvarande i den kvinnliga diskursen som ett mål i livet.¹⁸ Genom att min informant uttrycker detta sökande efter trygghet i det motsatta könet är hon aktiv i skapandet av den kvinnliga diskursen. Hon blir kvinna och skapar en kvinnlighet grundad i sina kulturella och historiska förförståelser kring vad som är kvinnligt. Härmed stärker hon sin könsidentitet eller förtydligar den mask som hon spelar utefter vilket i sig skapar en trygghetskänsla.¹⁹ Rebecka min andra kvinnliga informant fullföljer tankegången och återknyter till mannens fysiska överlägsenhet som en bestående överordning. Hon talar om att hon behöver en man som hon kan krypa ihop hos för att känna sig liten och trygg. Då hon är väldigt lång menar hon att han absolut inte får vara för kort eller för smal eftersom hon ser ut som gör. Intressant är att hon väljer partner så att han besitter den fysiska överlägsenheten och ser sin storlek som någonting att anpassa utefter istället för att vända på situationen.²⁰ På så sätt agerar hon efter de normer som är grundläggande i diskurserna:

Men ändå vill man /ju/ ha någon som man kan krypa ihop hos, kramas lite, pussas

och känna sig trygg hos. Jag är ju väldigt lång en och åttiofå, så jag känner att jag behöver en lång kille och en kille kan ju inte vara lång och smal. För då kan ju inte jag känna mig liten hos honom. Men det är ju bara för att jag ser ut som jag gör.

Rebecka²¹

Detta visar hur den manliga överordningen som går att knyta till diskurserna aldrig enbart skulle kunna reproduceras utav mannen. Kvinnans reproduktion av makthierarkin är minst lika väsentlig om inte viktigare.

Eftersom genus är knutet till ett maktperspektiv så är det härigenom som man måste förstå dess struktur. Om man inte väger in maktperspektivet blir det svårt att förstå relationen mellan det manliga och kvinnliga könet eller ens dem emellan.²² Kvinnornas överlevnadsstrategi i en patriarkal samhällsstruktur måste förklaras utifrån männens tolkningsföreträde. Vår föreställning kring manlighet mäts och rangordnas efter ett original där klass, makt och heterosexuallitet är viktiga begrepp. Detta är viktigt att ta hänsyn till i beskrivningen och i förståelsen kring kvinnans aktiva skapande av sin egen underordning.²³

Ovanstående resonemang bekräftas även utav mina manliga informanter. Att den framtida partnern ska vara liten och nätt ses som en självklarhet. Alla tre preciserar sökandet efter en fysisk underlägsenhet då en fysisk överlägsenhet beskrivs som mycket oattraktiv. Det talas om hur läskigt det är med kvinnliga bodybuilders och hur en tänkbar partner omöjligt kan vara starkare än dem. En annan egenskap som beskrivs som avtändande är en alltför självsäker attityd och ett hårt språk eller tonläge. Det ses som mera positivt att hon snarare är osäker, blyg eller har dålig självkänsla än att hon bär på en alltför stark självsäkerhet. Dessa egenskaper relateras gärna utav informanterna till den manliga könsrollen eller beskrivs som kvinnor med något lägre status.²⁴

De ska inte vara för bestämmande, för maskulina, de ska vara lite såhär mjuka. En tjej ska inte vara hård, hon ska inte prata för hårt hon ska prata mjukt. /.../ Jag har känslan men jag vet inte riktigt hur jag ska få ut det i ord. Tänk dig en japansk geisha också tänker du motsatsen till det, barbarisk. /---/ Såhär bodybuilder kvinnor, de har ju något väldigt manligt. Alltifrån hur de går, jag vet inte om det är för mycket testosteron men det är. En kvinna ska inte vara starkare än mig fysiskt, alltså det går inte. /.../ Jag kommer inte på något exempel faktiskt utan jag håller mig borta ifrån sådana människor.

Samuel²⁵

För att återknyta detta till ovanstående resonemang kring mannens biologiskt fastställda överlägsenhet som en förklaring till dess överordning stärker empirin tesen. Genom att knyta dominans och makt till den manliga diskursen säkerställs makthierarkin. Då maktstrukturen grundas i att könen är binära oppositioner till varandra blir kvinnans övertag en omöjlighet. Eftersom en kvinna som är alltför nära den manliga diskursen ses som abnormal eller nästintill könlös blir reproduktionen en ond cirkel. Då hon rör sig närmare den manliga diskursen mister hon något i sin kvinnliga status och återförs in i sin diskurs utav genussystemets regelupprätthållare.

För att diskurserna ska fastställas krävs en vardaglig reproduktion i tankegångar och agerande. I nästa kapitel beskrivs hur diskurserna materialiseras i de enklaste dagliga handlingar.

SPELETS PRAXIS

Att ha tur i kärlek är någonting mycket ojämnt fördelat. Damerna flockas kring några få tuppar medan resterade får lov att flaxa hem utan någon gunst. Hönorna tycker att tuppar med andra hönor vid sin sida är mera tilldragande. Detta kan vara en genväg för att finna de tuppar som bär på en högre kvalitet. Människor genomför inte samma mätning i väljandet men kvalitéer såsom arbete, ekonomi, intelligens och känslöverksamhet bär på en viss betydelse. Kanske kan vi använda tiden förnuftigare genom att verkligen studera de män som dagligen spänner ut sina stjärtfjädrar.²⁶

Hon och flörtande

Mina kvinnliga informanter kan beskrivas agera som aktiva utefter en passiv flörtstrategi. Rebecka talar om att ta initiativ men väntar gärna på att han ska ta den första kontakten. Hon menar att det är viktigt att vara sig själv och inte försöka spela något stelt spel eller vara för svåråtkomlig då detta kan komma att stänga ett flertal dörrar. Även om hon beskriver det som viktigt att ta egna initiativ så anser hon att han oftast är den som får ta det första steget:

Jag är väldigt pratsam och kan ta initiativ och gå fram och prata. Så om jag ser att en kille står och flörtar med mig på krogen så har jag inget emot att gå fram till honom. /.../ Så det tror jag att jag har lite till min fördel. Jag flörtar lite och om han flörtar tillbaka och är singel vad har jag då att förlora. Även om det inte är jag som går rätt fram.

Rebecka²⁷

Intressant är när de båda beskriver hur man bäst får en man på fall. Man tar till sin hemliga charm, agerandet har de båda lite svårt att beskriva. Man är snäll, trevlig och ler mycket fastslår Satu. Blickar och ett mjukt kroppsspråk är även ett bra sätt att visa sitt intresse på menar de.²⁸ Båda informanterna visar nästintill exakt samma agerande för mig när jag ber dem visa hur det går till. De ler mystiskt och tittar mig djupt in i ögonen medan de blinkar lite extra med ögonfransarna.

För att återknyta till Butlers resonemang blir vi kvinnor genom att bete oss på det sätt som vi förväntas göra efter historiska och kulturella förförståelser. Informanternas agerande påminner mig om kvinnor man såg på film och så gärna ville vara som liten. Genom att agera utefter förebilder för diskurserna är de aktiva i skapandet utav det kvinnliga könet.

En annan intressant aspekt som tas upp är huruvida han ska bjuda på drinkar på krogen eller inte. Jag bjuder eller betalar gärna på en dejt menar Satu men jag vill ändå att han först ska erbjuda sig att betala. Under Rebeckas intervju framkommer det ett flertal diskussioner kring att män ofta vill bjuda på en drink. När hon talar om saken beskriver hon det nästintill som ett privilegium hon har rätt till och ingenting att skämmas för. Vackra kvinnor blir bjudna på drinkar och man bör se detta som en bekräftelse i sig.²⁹

Denna aspekts reproduktion är ett steg i skapandet utav dikotomin och de båda könens diskurser. Genom ovanstående agerande tar han på sig rollen som subjektet eller den aktiva i kärleksspelet och hon blir därmed objektet eller den passiva. Små situationer som denna kan verka betydelselösa i vår vardag med det är i dessa dagliga handlingar som diskurserna fastställs. Utan rollernas ständiga reproduktion skulle vi förlora uppdelningens struktureferenser eller de masker som vi agerar utefter.

Jag vill använda ytterliggare ett citat för att precisera reproduktionen av den aktiva mannen och den passiva kvinnan i vårt vardagsliv. Denna gång är det Satu som förklarar för mig hur hon och hennes partner fastställde att de var tillsammans. Den omväg hon väljer för att precisera detta är ett exempel på hur könsrollernas egenskaper reproduceras och fastställs i det vardagliga livet:

Sen så frågade min syster: - Är ni tillsammans. Så sa jag: - Jag vet inte. Så jag sa till henne: - Men fråga framför honom så då ser man hur han reagerar. Också gjorde dom det. Också tittade vi på varann, så bara ja. Så vart det lite pinsamt men sen så kom vi fram till att vi är tillsammans. Man vill ju ändå ha det sagt.
Satu³⁰

Han och flörtande

Samma resonemang förstärks utav mina manliga informanter. Alla tre är överens om att komplimanger är en mycket viktig del utav spelet kring flörtandet. Tänk att alla kvinnor måste tycka om att få komplimanger för det är ju ingen som inte vill höra att hon är vacker förklarar Said. Ge henne kommentarer om hur hon ser ut, luktar eller vad som helst fortsätter han. Var aldrig rädd för att ge extra med komplimanger:

Det finns en process däremellan, ifrån att du träffar personen tills att hon faller för dig, där man egentligen är en säljare. Man säljer sig själv. Jag är ju i grund och botten en säljare, försöker förfina saker och ting. Det är väl det jag gör med mig själv, försöker att framstå som en person som hon kan tänkas tycka om eller hitta något intressant hos. Det kör jag på. Så blandar jag det lite med komplimanger till henne, lite intensiva blickar, lyssnar på vad hon säger, kommenterar det hon säger. Sedan när hon har garden nere så hugger jag till. Man måste våga annars så vinner man inget.

Said³¹

Detta är ett ypperligt exempel på agerande utifrån den manliga diskursen. Rollerna av den subjektive mannen och den objektiva kvinnan förstärks ytterligare i reproduktionen. Genussystemets föreställningar blir härmed materiella då kvinnan och mannen ställs som varandras oppositioner.

Samuel diskuterar om hur de två största kontrasterna utav kvinnor är den stroppiga och den mera osäkra kvinnan. Är hon stroppig så ger man henne lite mindre uppmärksamhet genom blickar och komplimanger förklarar han och sedan backar man abrupt. Om hon däremot är mera osäker så gäller det att ge mera uppmärksamhet och visa lite mera för att öka hennes självkänsla. Man får läsa av henne fortsätter han på kroppsspråk och blickar sedan är det bara att försöka tills att man lyckas.³² Även Wisam fortsätter denna tankegång kring de två olika kategorierna utav kvinnor. Han berättar för mig att vissa kvinnor har försökt att ändra på sig men att han lätt ser igenom dem då de försöker spela ett spel:

Vissa har försökt att ändra på sig för att de vet att jag gillar fina tjejer. Spelat fina för situationen, men jag är inte dum som går på sånt där. /.../ Men de ska inte försöka spela någonting som de inte är, det går inte. Det räcker att en tjej skäms eller är blyg när jag pratar med henne då vet jag. Om en tjej inte är blyg då är hon kaxig och då

betyder det någonting annat.

Wisam³³

Detta är ett exempel på kollektiv bestraffning utav de kvinnor som väljer att bryta reproduktionen av den kvinnliga diskursen. Genom att försöka överta den manliga aktiva rollen sänker de med ens sin status som kvinna och bestraffas utav kollektivet för att återgå till den mera bekanta reproduktionen kring hur kvinnor bör agera. Detta är en strategi för genuskonstruktionens överlevnad som döljs i den patriarkala makthierarkin.

Tabun och gränsöverskridning

Under samtalen med mina informanter kring dejting och flörtande så förstärks föregående resonemang avsevärt i vad som är tabu. Då de talar om hur man inte bör bete sig under en dejt eller vad som kan vara avtändande så återknyts tankarna ständigt till uppdelningen av den aktiva mannen och den mera passiva kvinnan. Mina manliga informanter talar om hur klängiga eller påträngande kvinnor något mycket oattraktivt. De nämner en mängd olika gränser som finns upprättade för det kvinnliga könet. För mycket alkohol kopplat till både fysisk och psykisk Okontroll, ett alltför vulgärt språk eller självupptagenhet. Samtliga tabun är kopplade till den passiva kvinnan och räknas inte som tabun för den mera aktiva mannen. När killarna sedan pratar om hur de själva flörtar återfinns nämligen ett flertal utav dessa egenskaper:

Jag tänker alltid men det är skillnad när jag är nykter. Jag brukar vara öppen och flörtar jag så märks det. Jag brukar få kritik av mina tjejkompisar /för/ att jag är för uppenbar när jag flörtar med folk. Men det är lika bra att de vet och oftast får man ju respons, då är det ju bra att man inte har slösat bort en massa tid.

Samuel³⁴

Då jag talar med mina kvinnliga informanter kring manliga tabun återknyter de gärna till egenskaper som efter könens uppdelning anses hänga samman med kvinnan. Då en man flörtar aktivt bör detta ske efter den manliga diskursens ramar annars kan han komma att sänka sin status i viss mån. Dock finner jag vissa svårigheter i att hitta några manliga tabun i mitt intervjumaterial. Männerna talar nästan enbart om kvinnliga tabun även om jag gång på

gång försöker att lirka fram de manliga. Kvinnorna följer samma mönster då de helst talar om hur de inte bör bete sig kopplat till hur den objektiva och passiva kvinnan ska vara. Detta tolkar jag som en reproduktion utav den patriarkala makthierarkin i vårt vardagsliv. Som jag tidigare nämnde är genuskonstruktionen i behov utav reproduktionen av diskurserna för att fastställa dess materiella form. På så sätt är gränsernas uttrycksform inte något förvånansvärt utan snarare ett bevis på konstruktionens existens. Rebecka är den informant som tydligast lägger fram några slags gränser för den manliga diskursens agerande. Här handlar det om att han inte får blir för känslös eller för mjuk då detta hänger samman med den kvinnliga diskursen vilket tidigare beskrevs i kapitlet kring dikotomins strikta uppdelning:

Visst han kan vara gullig, varm och öppenjärtad med hur han vill ha det. Men inte när det blir för mycket som att han sitter och säger att jag är vacker hela kvällen.
/.../ Sitta och hålla dig i handen över restaurangbordet och stirra in i ögonen. Det är så gulligull.
Rebecka

Vidare fullföljer hon sitt resonemang om den manliga normen som hon genomgående i intervjun talar mycket varmt om. Sexakten och förväntningarna kring denna är någonting som är ständigt närvarande hos samtliga utav mina informanter. I Rebeckas tankegång kring sexualiteten fastställs ännu en gång mannens roll som den aktiva parten. Detta förtydligar mannens begränsning emot övergången till en mera passiv roll:

Jag är mera för att det ska vara manligt. Han ska kunna ta för sig, lite hårda tag men ändå med kärlek och respekt. Inte sådär gör mesig som bara ligger där och tjejen ska bestämma allting och vrida och vända, då blir det jättefantasilöst. Sex utan fantasi är som öl utan skum, avslaget.
Rebecka³⁵

Förväntningarna på det kvinnliga och manliga könet när det kommer till kärleksakten eller sexualiteten kan sammanfattas som något ambivalenta. Under intervjuerna talade jag mycket med mina informanter om känslö-, kärleksskydd eller strategier för att komma vinnande ur spelet. Begreppet strategi kopplade mina kvinnliga informanter med ens till de polariserade sexuella förväntningarna som ställs på dem och den uppdelning av kvinnor som vi redan stött på i analysen. För att försöka förstå varför det än idag görs skillnad på fina och mindre fina kvinnor måste detta sättas i ett historiskt perspektiv. Synens på den ärbara madonnan och den syndfulla horan går att spåra så långt tillbaka som bibelns tio budord där kvinnan ses som

mannens ägodel. ”Du skall inte ha begär till din nästas hustru”, då mannen ägde kvinnan ökade hennes värde då hon var oskuld och våldtäkt blev ett egendomsbrott.³⁶ Denna splittring kommer att beröras närmare i nästa kapitel då det sätts i relation till våra nutida samhällsförändringar.

FÖRÄNDRINGAR I KÄRLEKSSPELET

Den mest effektiva terapin för att läka en kärlekssorg är att fortsätta eller gärna påskynda den övergångsprocess som redan inletts skriver Francesco Alberoni i boken Jag älskar dig. Endast så genom att söka nya vägar eller ett nytt engagemang kan hämnden, ilskan och smärtan omvändas till konstruktiva krafter menar han.³⁷ Men i kärlekens praktik används snarare strategier för att avhålla sig ifrån detta lidande. Man filtrerar, testar och kategoriserar redan innan man väljer att släppa lös sina känslor. Detta har jag valt att kalla för försvarsstrategier vilket kommer att behandlas mera utförligt i följande kapitel.

Försvarsstrategier och ambivalenta sexualförväntningar

En ny form av försvarsstrategi har introducerats bland kvinnor med såpopernas stora genomslag i vårt samhälle anser etnologen Marianne Liliequist. Strategin beskrivs som ”ta vad du vill ha” och anspelar dels på de heterosexuella reglerna, då det handlar om att agera efter ett sexuellt ideal men att vända på kakan och låta männen bli objekten. De aktiva kvinnliga förebilderna i media anses öppna nya dörrar i det heterosexuella rollspelandet. Imitationen av den svaga och utnyttjade kvinnan har bytts emot en ”var hellre den som utnyttjar först” attityd. Detta agerande har dock även kommit att kritiseras. Man menar att ironin bidrar till att exploatering utav kvinnan som ett sexobjekt inte bara fortgår utan nu även kan avnjutas med ett gott samvete.³⁸

Detta är ett fenomen som diskuteras mycket aktivt i vårt moderna samhälle. Man talar om att kärlek och sex har kommit att ses som varandras oppositioner, där kärlek betraktas som det goda och mera upphöjda. Problematiseringen blir då man även börjar kategorisera kvinnor efter dessa fack i mera eller mindre fina. Eftersom hon är den underordnade anpassas hon ständigt till den manliga normen. Detta kan även kallas för madonna och hora komplex vilket innebär att världen består utav två olika sorters kvinnor. Dels dem som man gifter sig med och dels dem som man endast har roligt med över natten. Denna tankegång påträffar jag även hos mina informanter under mina intervjuer:

För det mesta faller killar för sådana tjejer som har snälla ögon och inte går med ögonbrynen uppåt. De är bara för "one night stand". När man ser att hon har snälla ögon då kan man fastna för personen, så att hon inte ger dig huvudvärk. /---/ Vill man ha tjejen för att lära känna henne eller för att ha sex med. Det är det som skiljer sig. Antingen blir det sex eller förhållande, det är de första orden eller handlingarna som det handlar om.

Wisam³⁹

Vi befinner oss för tillfället mitt i detta spänningsfält mellan en sexuell frigjordhet och en striktare sexualmoral. Medias tryck i denna fråga verkar både som pådrivande och tillbakadragande.⁴⁰ För att återknyta till Butlers teoretiska resonemang menar hon att benämningar är praktiker som äger makten att skapa förståelser i våra föreställningar. Eftersom förståelser aldrig kan fastställas en gång för att verka så måste de repeteras för att bli våra föreställda sanningar. Det är i denna repetition som förändringar i diskurserna blir möjliga. Genom en konsekvent repetition kan benämningar komma att förändras och förlora sina tidigare betydelser, för att lämna plats åt de nya.⁴¹

Hela aspekten är mycket intressant men komplex då jag studerar min empiri efter en sådan möjlig förändring i diskurserna. Under min första intervju med Satu fick jag ingen som helst respons på denna strategi eller ett liknande agerande. Jag försökte ändå lägga fram ämnet ur en positiv synvinkel och aktade mig för att på något sätt verka dömande. Hon förklarade bestämt för mig att man aldrig på något sätt ska sända ut falska signaler då man har sig själv att skylla för dess konsekvenser. Man ska aldrig ge ut sitt nummer om man inte har ett hundra procentigt intresse. Dessutom dumpar hon aldrig då hon inte tycker om att såra andra människor. Jag genomlever hellre själv ett brustet hjärta än att åstadkomma detta hos någon annan förklarar hon för mig.⁴²

För att återknyta hennes agerande och värderingar till ovanstående resonemang så stärker det snarare än försvagar påståendet kring en pågående förändring. Hennes beskrivande kring det korrekta handlandet eller agerandet i frågan förstärker bilden av att en striktare sexualmoral ännu fortlever. Satu talar om att hon absolut inte fördömer eller ser ner på kvinnor som väljer att ha ett mera frigjort sexliv än hon själv:

Jag är lite traditionell av mig, lite gammeldags. Så det ska inte vara hängel första

natten. /.../ Man ska kunna tänka tillbaka såhär jag kommer ihåg första gången vi gav varandra en kram. Den gången gav vi varandra en puss också vart de en kyss. Så det ska va lite trappsteg sådär. Jag ser inte ner på de andra. Alltså de som vill ha "one night stands". Det är ju upp till var och en, men för mig /så/ är det inget som jag tycker om.
Satu⁴³

Genom hennes imiterande utefter de föreställningar som hon bär på är hon en viktig del i skapandet utav en striktare kvinnlighet. Butler återknyter ständigt i sin teori att det är i handlingarna som könet skapas. Eftersom vi som människorna är fast i diskurserna så finns det en väsentlig skillnad mellan teori och praktik. Satus tankegång stärker detta påstående. Hon har absolut inte någonting emot kvinnor som agerar på detta sätt men när det kommer till hennes val utav handlingar så väljer hon istället att följa genussystemet och de föreställningar som hon är delaktig i att skapa.⁴⁴

För att förtydliga resonemanget ytterliggare tar jag Rebecka som exempel på en kvinna som handlar efter det mera frigjorda mönstret. I Butlers teser finns även förklaringen till varför deras agerande inte slår genussystemet ur balans. Om man enbart utgår ifrån tesen att kön är ett repeterande utav handlingar så blir en kvinna som repeterar manliga handlingar också den enda manligheten som finns i föreställningen. En manlig identitet utspelar sig härmed på en kvinnlig kropp. Men Butler menar att vi måste se bortom våra kategoriseringar av manligt, kvinnligt och identitet. I vår verklighet kan kvinnan inta en manlig position men hon kan aldrig göra det som om hon vore en man eftersom hon begränsas utav den patriarkala makthierarkin. Det finns nämligen inneslutet i genussystemet att vi bedömer och tolkar en och samma handling utefter två olika mönster beroende på ifall det är en kvinna eller en man som utför dem. Denna begränsning grundas i vår tro på originalets existens av kvinnan och mannen. På så sätt fungerar dessa som upprätthållare av genussystemet och vi är fast i en ond cirkel av imiterande utav ett ordinarie kön som egentligen inte existerar.⁴⁵

Rebecka talar mycket öppet med mig om hur samhället har kommit att förändrats och hur normer har tänjts och försvunnit. Förut var det ju tabu att ha sex med en man på första dejten eller att bära minikjol menar hon. Hon beskriver hur man tidigare räknades som lättfotad eller som en oseriös kvinna då man överskred sådana tabun. Nuförtiden behöver det inte vara så säger hon och tar upp ett flertal verkliga exempel som bevisar detta. Rebecka lever och lär efter "ta vad du vill ha" attityden som tidigare beskrevs och hon är stolt över detta. Ändå kan man i intervjun under ett flertal tillfällen uttyda ett passivt handlingsmönster och patriarkalt

normativa tankevärderingar. Dessa är ypperliga exempel på kritik emot Butlers tes kring kvinnligt agerande efter den manliga diskursen. Även om Rebecka väljer att försöka imitera efter denna diskurs inräknas hon inte utav sin omvärld som överordnad eller kan på något sätt rubba den rådande makthierarkin.⁴⁶

Butler menar att det är i dessa förskjutningar utav diskurserna som man kan finna vägar till förändringar. Eftersom det är möjligt att imitera fel eller spela den manliga rollen som kvinna är det härigenom som vi har en chans att slå ut diskursernas verkningskraft. Genom att alla imiterar fel, eller desto sämre vi härmar desto tydligare kan vi uttyda könsens konstruktion och närma oss en upplösning utav dikotomin.⁴⁷ Frågan är dock om detta är tillräckligt och om hon har tagit hänsyn till vilka egenskaper som man väljer att imitera. Med andra ord en kvinna som försöker agera efter den manliga diskursen uppfattas med ens som onaturlig eller abnormal. Men en kvinna som härmar efter den kvinnliga diskursen måste överdriva mycket gravt för att vi ska kunna genomskåda felet i hennes imitation och kunna uttyda könskonstruktionen.

AVSLUTANDE KOMMENTARER

Mitt syfte med uppsatsen var att studera de regler och värderingar som finns i kärleksspelets tidigaste fas. Analysen har dock även tydliggjort en patriarkal makthierarki. Jag trodde till en början av studien att denna hierarki skulle vara otydligare eller inte genomsyra främst de kvinnliga informanterna i så hög grad som den faktiskt gjorde. Detta då jag valt kvinnor som öppet kritiserar och motarbetar en könsbestämd makthierarki i teorin. Det visade sig dock att praktiken bestående utav handlingar och vardagsliv är mera komplext. Kärleksspelet bär ännu på ett utav våra hårdast konservativa uppdelningar utav könsroller. Skilda regler och gränser för män och kvinnor är ett exempel på avslöjanden utav den rådande makthierarkin.

Genuskonstruktionens överlevnad grundas i att köns uppdelning bibehålls så att parterna inte inkräktar för gravt på varandras marker. Eftersom könen ur mitt valda perspektiv är konstruktioner krävs denna daliga reproduktion för att systemet inte ska raseras. Mina informanter har fastställt tankar, värderingar och regler där kvinnan är den passiva, objektiva och mera känslomässiga parten. Medan mannen snarare är den aktiva, subjektiva och förnuftige. Denna isärhållning genomsyrar de bägge köns tankegångar, handlingar och dess verklighetsuppfattningar. Då mina informanter talar om sökandet efter sin framtida partner och målsättningar med kärleksspelet så handlar det just om att bibehålla dessa könsroller och finna en bekräftelse i partnern om att man agerar rätt. Könen är en viktig del utav vår identitet och det är i kärleksspelet mellan mannen och kvinnan som vi får dessa bekräftade.

Då jag startade mitt arbete hade jag en tanke om att genomföra en deltagarobservation där jag skulle undersöka dessa gränser och reaktioner på dess överskridningar. Detta lämnar jag till ett framtida arbete då uppsatsens omfång tyvärr inte lämnade någon plats.

Jag valde Butlers extremkonstruktivistiska teori för att jag ville ge mig själv en riktig utmaning. Men aldrig i min vildaste fantasi trodde jag att resultatet skulle påvisa hennes teser i så hög mån. När jag nu studerar analysen och dess resultat känner jag ett visst obehag. Tänk om hon har rätt och könen enbart är en illusion som vi själva skapat för att trygga vår identitet. Med ens tar mina tankar mig till den biologiska tryggheten men om Butler ändå är sanningen på spåren så blir denna trygghet enbart konstruktionens trick för att bibehålla sin osynlighet för oss människor. Jag bestämmer mig dock för att leva efter den verklighet som mina ögon skådar. För om verkligheten enbart är en illusion vad har jag då att leva för.

KÄLLOR OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Otryckta källor

Intervju 1

Namn: Satu Mattila

Yrke: säljare på Bik Bok

Födelseår: 1983

Kön: Kvinna

Födelseort: Borås

Uppväxtort: Botkyrka – Norsborg

Intervjuplats: Satus föräldrahem i Norsborg

Intervjudatum: 16/4 – 2006

Klockan 22.42

Längd: 53 minuter

Intervjuare: utförd av författaren

Projekt: B – uppsats i etnologi

Intervju 2

Namn: Samuel Coil

Yrke: student

Födelseår: 1982

Kön: Man

Födelseort: Santa Cruz – Kalifornien

Uppväxtort: Stockholm– Åkersberga

Intervjuplats: hemma hos Sam i Flemingsberg

Intervjudatum: 17/4 – 2006

Klockan: 21.46

Längd: 59 minuter

Intervjuare: utförd av författaren

Projekt: B – uppsats i etnologi

Intervju 3

Namn: Wisam Saad

Yrke: budbärare

Födelseår: 1985

Kön: man

Födelseort: Syrien – Damaskus

Uppväxtort: Stockholm – Älvsjö

Intervjuplats: hemma hos Wisams partner i Flemingsberg

Intervjudatum: 18/4 – 2006

Klockan: 21.27

Längd: 64 minuter

Intervjuare: utförd av författaren

Projekt: B – uppsats i etnologi

Intervju 4

Namn: Rebecka Elmrin

Yrke: student

Födelseår: 1982

Kön: kvinna

Födelseort: Göteborg – Älvsborg

Uppväxtort: Göteborg – Frölunda

Intervjuplats: hemma hos mig i Flemingsberg

Intervjudatum: 19/4 – 2006

Klockan: 22.58

Längd: 42 minuter

Intervjuare: utförd av författaren

Projekt: B – uppsats i etnologi

Intervju 5

Namn: Said Ebadian

Yrke: student / säljarrådgivare

Födelseår: 1980

Kön: man

Födelseort: Iran – Teheran
Uppväxtort: Stockholm – Åkersberga / Rissne
Intervjuplats: hemma hos mig i Flemingsberg
Intervjudatum: 20/4 – 2006
Klockan: 22.10
Längd: 43 minuter
Intervjuare: utförd av författaren
Projekt: B – uppsats i etnologi

Tryckta källor

- Adelswärd, Viveka 1999. *Kvinnospråk och fruntimmersprat. Forskning och fördomar under 100 år*. Huddinge: Förlagsverkstan
- Alberoni, Francesco 1996. *Jag älskar dig*. Göteborg: Bokförlaget Korpen
- Björk, Nina 2004. *Under det rosa täcket. Om kvinnlighetens vara och feministiska strategier*. Danmark: Nørhaven Paperback A/S
- Bosseldal, Ingrid 1995. Skillnad mellan ideal och praktik i förälskelsen. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*, 16(4):25-36
- Butler, Judith 1999. *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge
- Butler, Judith 2005. *Könet brinner! Texter i urval av Tiina Rosenberg*. Finland: WS Bookwell
- Dahlgren, Anita 1979. *Två Världar. Om ungdomar och könsroller. Ett kunskaps sociologiskt perspektiv*. Stockholm: Ronzo Boktryckeri AB
- Ericsson, Kjersti 1993. *Könsspelet*. Falköping: Gummerssons Tryckeri AB
- Fredriksson, Marianne & Britta Hansson 1979. *Kärlek, jämlikhet, äktenskap? Om pojkar, flickor, kärlek, parbildning, könsroller*. Lund: Berlings
- Fromm, Erich 1982. *Kärlekens konst*. Lund: Bröderna Ekstrands Tryckeri AB
- Holmberg, Carin 2003. *Det kallas kärlek. En socialpsykologisk studie om kvinnors underordning och mäns överordning bland unga jämställda par*. Danmark: Nørhaven Paperback A/S
- Lalander, Philip & Tomas Johansson 2002. *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur

- Larsson, Lisbeth (red.) 1996. *feminismer*. Lund: Studentlitteratur
- Liliequist, Marianne 1998. Ta vad du vill ha! Nya bilder av kvinnliga strategier i det heterosexuella rollspelet. *Kulturella Perspektiv*, 7(1):4-12
- Lundgren, Anna Sofia 2000. *Tre år i g. Perspektiv på kropp och kön i skolan*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion AB (Diss.)
- Lundgren, Britta & Lena Martinsson (red.) 2001. *Bestämna Benämna Betvivla*. Kulturvetenskapliga perspektiv på kön, sexualitet och politik. Lund: Studentlitteratur
- Lundgren, Britta, Lövkrona, Inger & Lena Martinsson 1996. *Åtskilja och förena. Etnologisk forskning om betydelser av kön*. Stockholm: Gotab
- Wahl, Anna, Holgersson, Charlotte & Pia Höök 1999. *Ironi & sexualitet. Om ledarskap och kön*. Bjärnum: TA-tryck
- Wennstam, Katarina 2005. *Flickan och skulden. En bok om samhällets syn på våldtäkt*. Danmark: Nørhaven Paperback A/S

NOTER

-
- ¹ Butler 2005, s. 9-15
 - ² Larsson 1996, s. 148f;
 - ³ a.a. s.171 ff;
 - ⁴ Butler 1999, s. 179f;
 - ⁵ Holmberg 2003, s. 167
 - ⁶ Intervju med Said Ebadian, 20 april 2006
 - ⁷ Intervju med Satu Mattila, 16 april 2006
 - ⁸ Intervju med Samuel Coil, 17 april 2006
 - ⁹ Intervju med Wisam Saad, 18 april 2006
 - ¹⁰ Intervju med Said Ebadian, 20 april 2006
 - ¹¹ Björk 2004, s. 139
 - ¹² Adelswärd 1999, s. 177
 - ¹³ Fromm 1982, s. 11
 - ¹⁴ Bosseldal 1995, s. 25
 - ¹⁵ Holmberg 2003, s. 129ff;
 - ¹⁶ Intervju med Satu Mattila, 16 april 2006
 - ¹⁷ Björk 2004, s. 140
 - ¹⁸ Fredriksson & Hansson 1979, s. 12f;
 - ¹⁹ Intervju med Satu Mattila, 16 april 2006
 - ²⁰ Dahlgren 1979, s. 89ff;
 - ²¹ Intervju med Rebecka Elmrin, 19 april 2006
 - ²² Lundgren, Lövkrona & Martinsson 1996, s. 171
 - ²³ Wahl, Holgersson & Höök 1999, s. 35f;
 - ²⁴ Intervju med Samuel Coil, 17 april 2006, Wisam Saad, 18 april 2006 & Said Ebadian, 20 april 2006
 - ²⁵ Intervju med Samuel Coil, 17 april 2006
 - ²⁶ Ericsson 1993, s. 9f;
 - ²⁷ Intervju med Rebecka Elmrin, 19 april 2006
 - ²⁸ Intervju med Satu Mattila, 16 april 2006
 - ²⁹ Intervju med Rebecka Elmrin, 19 april 2006
 - ³⁰ Intervju med Satu Mattila, 16 april 2006
 - ³¹ Intervju med Said Ebadian, 20 april 2006
 - ³² Intervju med Samuel Coil, 17 april 2006
 - ³³ Intervju med Wisam Saad, 18 april 2006
 - ³⁴ Intervju med Samuel Coil, 17 april 2006
 - ³⁵ Intervju med Rebecka Elmrin, 19 april 2006
 - ³⁶ Wennstam 2005, s. 44f;
 - ³⁷ Alberoni 1996, s.140
 - ³⁸ Liliequist 1998, s. 4-11
 - ³⁹ Intervju med Wisam Saad, 18 april 2006
 - ⁴⁰ Lalander & Johansson 2002, s. 150ff;
 - ⁴¹ Lundgren 2000, s. 111f;
 - ⁴² Intervju med Satu Mattila, 16 april 2006
 - ⁴³ Intervju med Satu Mattila, 16 april 2006
 - ⁴⁴ Lundgren & Martinsson 2001, s. 207ff;
 - ⁴⁵ Björk 2004, s.141ff;
 - ⁴⁶ Intervju med Rebecka Elmrin, 19 april 2006
 - ⁴⁷ Björk 2004, s.143

BILAGA I

INTERVJUFRÅGOR: KÄRLEKENS SPEL OCH REGLER

Beskriv vad kärlek är?

Tror du att kärlek enbart är ödesbestämt eller måste aktivt söka efter denna?

Berätta om din drömpartner? Hur får man tag på denna?

Vad är tabu på första dejten?

Vad är tabu när man flörtar med någon?

Berätta om en minnesvärd dejt i ditt liv?

Berätta om din mest romantiska händelse i livet?

Beskriv det okvinnligaste/omanligaste du vet?

Berätta om den osexigaste situationen du har erfarit i ditt liv?

Beskriv det mest avtändande eller osexigaste du kan tänka dig?

Beskriv hur du får den du vill ha att falla för dig?

Berätta vad som krävs för att du ska falla som djupast?

Beskriv vilka försvarsstrategier som finns för att inte krossas känslomässigt?

Berätta om en förälskelse i ditt liv?

Hur träffades ni? Vem tog första steget/initiativet?

Hur visade du att du var intresserad? Hur visade hon/han att denne var intresserad?

Uppvaktade du eller försökte du få denne att falla genom någon speciell strategi?

Berätta om er första kris/nedgång i relationen?

Vem var mer aktiv? Osäker? Hade kontrollen?

Innebar relationen någon direkt förändring på ditt liv?

Hur handskades du med dina känslor inför din förälskelse? Rakt på sak? Ngt dolt?

Var går gränser mellan acceptabla och icke-acceptabla krav i en tidig relation?

Vilka krav ställdes på dig och vilka krav valde du att ställa?

Kände du eller din partner sig pressad utav kraven? Leva upp till? Rimliga?

Hur anpassades två individer till ett kollektivt vi? Träffas? Villkor?

Någonting du ångrar ifrån denna relation?